

UNDERSVINGNINGSS
MINISTERIET

Skriftlig dansk efter reformen – januar 2007

Læreplanens intention

- Fagets kerne: Sprog og litteratur (og kommunikation)
- Teksten som eksempel (på sprogligt udtryk) – eller Sproget som redskab (for at kunne udtrykke betydning)
- Fagets identitet: At integrere den sproglige og den litterære dimension i tekstarbejdet – med fokus på betydning
- Metodisk: sprogiagttagelser dokumenterer og nuancerer den litterære læsning
- Didaktisk: inddragelse af det skriftlige og det mundtlige arbejde i tekstlæsningen og af inspiration fra litterær og retorisk praksis i det skriftlige arbejde

De gamle opgavers fremstillingsformer	De nye skrivegenrer i stx	De nye skrivegenrer på hf
At analysere og fortolke en litterær tekst	Den litterære artikel	Det analyserende oplæg
At redegøre for og diskutere en teksts synspunkter	Kronikken	Den diskuterende artikel
At reflektere over eller kommentere et emne (det gamle essay)	Essayet	Den kommenterende artikel

Hvorfor genreskrivning?

- Genren understreger sproghandling og arbejdsmetode
- Genren fastholder det formidlingsmæssige aspekt
  - Fra lærer/censor til intenderet autentisk modtager
  - Fra (tilfældig) ophobning af viden og iagttagelser til tekstlingvistisk sammenhæng og metodisk/genrebevidst målrettethed
  - Fra indforstået fremstilling til klar danskfaglig formidling

Stx: De tre genrer

- Den litterære artikel
- Kronikken
- Essayet

Den litterære artikel

- *Den litterære artikel* har som sit centrale indhold en analyse og fortolkning af en eller flere tekster. Der lægges som ved den tidligere analyse- og fortolkningsopgave vægt på faglig præcision og metodisk grundighed. Der vil endvidere som oftest stilles krav om fx litteraturhistorisk eller genremæssig perspektivering eller om sammenligning med anden litteratur.
- Den litterære artikel findes bl.a. i litterære tidsskrifter.

En rose

- Skriv en litterær artikel om *En rose* (tekst 4).
- Artiklen skal indeholde en analyse og fortolkning af teksten samt en perspektivering, som placerer den litteraturhistorisk.

To heder

- Skriv en litterær artikel om *Jylland mellem tvende have* (tekst 4) og *Tilbageblik om en del årtier* (tekst 5).
- I en sammenlignende analyse og fortolkning af de to digte skal du belyse forholdet mellem tid og natur samt karakterisere digtenes tidstypiske træk.

Tørdokken

- Skriv en litterær artikel om *Tørdokken* (tekst 6).
- Artiklen skal indeholde en analyse og fortolkning af teksten samt en perspektivering, som placerer den genremæssigt.

Kronikken

- En plads i en avis: fra videnskabelig artikel, anmeldelse og personlig kommentar til rent fiktive genrer som noveller og digte
- En danskfagligt bestemt (skrive)genre gennem de præciserende krav i opgaveformuleringen

Kronikken

- *Kronikken* **karakteriserer** et emne eller en tekst, **redegør** for og sammenholder en teksts synspunkter eller **diskuterer** en problemstilling. Genren har således træk fælles med den gamle 'redegør for og diskuter-opgave', men der lægges med de nye opgaver ikke op til en drøftelse af helt almengyldige eller samfundsmæssige emner. Redegørelse og diskussion er knyttet til et danskfagligt emne/stof, og diskussionen føres først og fremmest på grundlag af en neutral, **argumenteret afvejning** af sit emne eller sin problemstilling.

Sprog og kulturel identitet

- Skriv en kronik om sprog og kulturel identitet.
- I kronikken skal du give en sammenfatning af de holdninger, der kommer til udtryk i *Grønlands historie eller danskernes historie i Grønland* (tekst 2), i interviewet med Karen Risager (tekst 3) og i udstillingsplakaten *Melting Barricades* (s. 10-11). Du skal endvidere i lyset af opgavens tema diskutere disse holdninger.

Fortællende journalistik

- Skriv en kronik om fortællende journalistik.
- I kronikken skal du karakterisere de fortællemæssige og stilistiske virkemidler i *En luder steg af toget* (tekst 1). Du skal desuden med inddragelse af eksempler diskutere betydningen af, at nyhedsmedier anlægger subjektive vinkler i skildringen af begivenheder.

Essayet

- *Essayet* er karakteristisk ved, at skribenten ud fra faglig viden og indsigt undersøger, overvejer og reflekterer over et emne eller et begreb. Det adskiller sig fra den tidligere essaybesvarelse ved et klarere danskfagligt sigte i sit emne og i sit metodiske udgangspunkt. Essayet i relation til prøven i skriftlig dansk ligner det klassiske essay, ved at skribenten i meget høj grad sætter den indholdsmæssige dagsorden. Men det afviger fra de mere fabulerende og sprogligt meget kreative essays, man kan møde i det offentlige rum..

Grænsebrydende kunst

- Skriv et essay om grænsebrydende kunst.
- I dit essay skal du indkredse fænomenet grænsebrydende kunst og litteratur samt overveje, på hvilken måde ODALISK-SKØNHED (tekst 1), *Drømmen om kniven* (s. 6) og *Now That You Are Mine* (s. 7) kan karakteriseres som grænsebrydende. Du kan inddrage andre eksempler.

Mellem billede og virkelighed

- Skriv et essay, hvori du overvejer billedets betydning for vores tilværelses- og omverdensforståelse.
- Dit essay skal tage udgangspunkt i en undersøgelse af, hvordan billeder opfattes i *Billeder, billeder* (tekst 2) og i *Selvfolgelig skal I se det billede* (tekst 3).

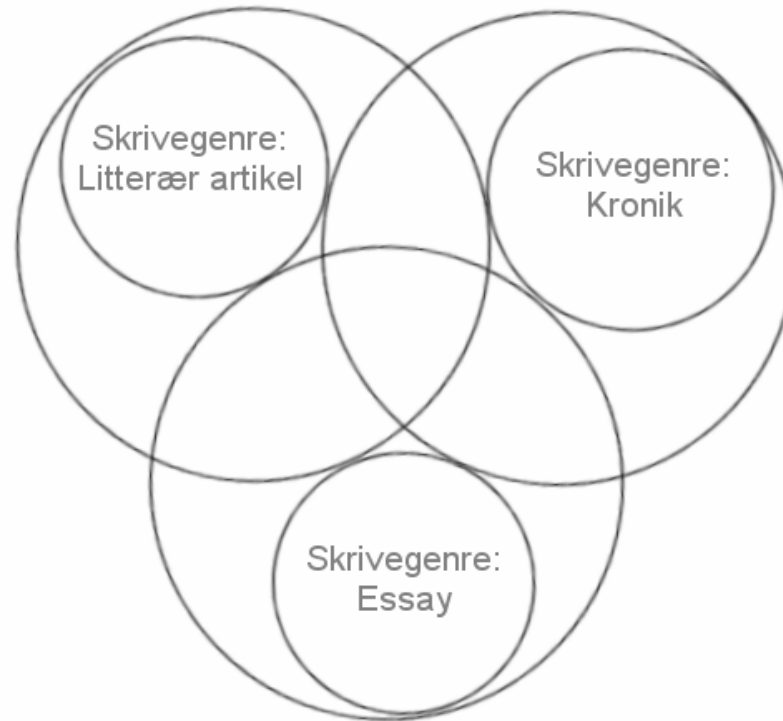

Litterær artikel - kronik - essay

- **Den litterære artikel** adskiller sig således fra kronikken og essayet ved sit stærke fokus på tekstanalysen. **Kronikken og essayet** har i højere grad et emne som sit genstandsområde. Men mens kronikkens emne eller problemstilling fortrinsvis er knyttet til fagets stofområder (kernestoffet), har essayet tendens til at bevæge sig op over dette. Mens **kronikken** i en tragtformet bevægelse arbejder sig ned mod en afsluttethed, en form for konklusion, er **essayets** struktur formet som en omvendt tragt, idet det ud fra en undersøgelse af et emne eller et begreb som resultat har mere åbne overvejelser og pointer.

Litterær artikel

Kronik

Essay

Udviklingsprojekter i den skriftlige dimension i gymnasiet og på hf

- Formidlingskrivning på hf
- Skriftlighed i dansk i stx
- Udarbejdelse af kursusmateriale
- Udbud af efteruddannelseskurser